

Itella Posti Oy
PL 7 / Itella Oyj
00011 ITELLA

Viite
Ref.
Ref.

Asia
Ärende
Subject

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS ITELLA POSTI OY:N NIMEÄMISESTÄ YLEISPALVELUYRITYKSEKSI KOTIMAASTA LÄHETETTÄVIEN ENINTÄÄN 10 KILON PAINOISTEN POSTIPAKETTIEN POSTIPALVELUN TARJONTAAN

1. POSTIYRITYS, JOTA PÄÄTÖS KOSKEE

Itella Posti Oy (Y-tunnus 0109357-9)
PL 7 / Itella Oyj
00011 ITELLA

2. ALUEET, JOITA PÄÄTÖS KOSKEE

Koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa.

3. ASIAN VIREILLETULO JA KÄSITTELY VIESTINTÄVIRASTOSSA

Postilain (415/2011) 22 §:n mukaan Viestintäviraston on säännöllisin väliajoin arvioitava kirje- ja pakettipalveluiden markkinoita. Markkinoiden arvioinnissa tulee selvittää palveluiden tarjonta eri puolilla maata siten, että Viestintävirasto voi arvioida tarvetta asettaa velvollisuus tarjota yleispalvelua. Markkinoiden arvioinnin perusteella Viestintäviraston tulee päättää, onko yleispalvelun turvaamiseksi tarpeen määrätä yleispalveluvelvoitteita. Viestintäviraston on päätöksellään asetettava yhdelle tai useammalle postiyritykselle velvollisuus tarjota yleispalvelua, jos markkinoiden arviointi osoittaa sen olevan välttämätöntä yleispalvelun turvaamiseksi.

Viestintävirasto on arvioinut kirje- ja pakettipalveluiden markkinoita uuden postilain voimaantulon myötä ensimmäistä kertaa syksyllä 2011. Yleispalveluyrityksen nimeämistä koskeva arviointi ja nimettävän yrityksen valinta on esitetty tämän päätöksen liitteessä 1.

Yleispalveluvelvollisuutta koskevien päätösten tulee postilain 23 §:n mukaan perustua avoimuuden, suhteellisuuden ja syrjimättömyyden periaatteisiin. Viestintävirasto on määritellyt nimeämisessä noudatettavan menettelyn 29.12.2011 päivätyssä muistiossa "Yleispalvelun tarjontaan velvollisten postiyritysten nimeämisessä noudatettava menettely", dnro

778/9210/2011. Nimeämismenettelyä koskevasta muistiosta on järjestetty lausuntokierros ja saatuja lausuntoja on käsitelty muistion luvussa 6. Lisäksi Viestintävirasto on järjestänyt keskustelutilaisuuden nimeämismenettelyä koskevasta muistiosta 6.6.2011.

Tämän päätöksen perustelut on esitetty 29.12.2011 päivätyssä muistiossa "Yleispalveluyritysten nimeäminen postipalveluiden tarjontaan", dnro 1643/9210/2011 (jäljempänä myös "perustelumuihistio"). Viestintävirasto on varannut mahdollisuuden lausua päätösluonnoksista ja niiden perusteluista. Saatuja lausuntoja on käsitelty perustelumuihistion luvussa 9. Perustelumuihistiosta ja päätösluonnoksista järjestettiin myös keskustelutilaisuus 25.10.2011.

4. ENINTÄÄN 10 KILON PAINOISTEN KOTIMAASTA LÄHETETTÄVIEN POSTIPAKETTIEN POSTIPALVELUIDEN TARJONTAA KOSKEVA YLEISPALVELUVELVOLLISUUS

Yleispalvelun sisällöstä säädetään postilain 3 luvussa. Postilain 14 §:n 1 momentin mukaan koko maassa on oltava pysyvästi tarjolla postipalvelujen yleispalvelu, joka on saatavilla tasapuolisin ehdoin.

Yleispalveluun kuuluvat postilähetykset on määritelty postilain 15 §:ssä, jonka mukaan yleispalveluun kuuluu mm. seuraavia postilähetyksiä koskevien postipalveluiden pysyvä tarjonta:

2) enintään kymmenen kilon painoiset postipaketit, jotka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja jotka käyttäjällä on mahdollisuus jättää postiyrityksen kuljetettavaksi postitoimipisteeseen tai muuhun soveltuvaan jättöpaikkaan ja noutaa postitoimipisteestä;

4) [1 ja] 2 kohdassa tarkoitettujen postilähetyksen kirjaamis- ja vakuutamispalvelut.¹

Yleispalveluun kuuluvat enintään 10 kilon painoiset kotimaasta lähetettävät postipaketit on kuvattu tarkemmin perustelumuihistion luvussa 4.1. Maahan saapuvat enintään 20 kilon painoiset postipaketit on analysoitu erillisenä markkinana. Analyysi on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Yleispalvelun tarjoajan on postilain 16 §:n 1 momentin mukaan ylläpidettävä toimipisteitä, joista yleispalveluun kuuluvat tuotteet ja palvelut ovat saatavilla. Yleispalvelun tarjoajan on käytettävissään olevin keinoin huolehdittava siitä, että toimipisteissä voidaan asioida esteettömästi. Toimipisteet on sijoitettava siten, että yleispalvelun käyttäjät voivat asioida toimipisteessä kohtuullisen matkan päässä vakituisesta asunnostaan. Toimipisteiden sijaintia ja kohtuullista matkaa määriteltäessä on otettava huomioon alueen väestötiheys ja pinta-ala, alueella ilmenevät asiointitarpeet, palveluiden sijainti yleensä ja muut paikalliset olosuhteet sekä uusien postipalvelumuotojen kehittyminen. Yleispalvelun tarjoajan on ylläpidettävä jokaisessa kunnassa vähintään yksi yleispalvelua tarjoava toimipiste.

¹ Säännöksen 1)-kohdassa määritellään yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset, joita koskeva yleispalveluvelvollisuus on asetettu erillisessä päätöksessä 1644/9210/2011. Säännöksen 3)-kohdassa määritellään maahan saapuvien enintään kahdenkymmenen kilon painoisten postilähetyksien kuuluminen yleispalveluun. Maahan saapuvia enintään 20 kilon painoisia postipaketteja koskeva yleispalveluvelvollisuus on asetettu erillisessä päätöksessä 1646/9220/2011.

Postilain 16 §:n 2 momentin mukaan toimipisteenä voi olla myös muu kuin kiinteä toimipiste, jos sen käyttäminen ei vaaranna yleispalvelun saatavuutta. Postilain 16 §:n 3 momentin mukaan yleispalvelun tarjoaja voi ylläpitää 1 momentissa tarkoitettujen toimipisteiden ohella myös muita toimipisteitä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin toimipisteiden sijoittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös toimipisteverkon järjestämiseen liittyvistä teknisistä seikoista.

Postilain 17 §:n 3 momentin mukaan postipaketit on jaettava kohtuullisessa ajassa. Kuitattavien lähetyksien ja postipakettien jakelussa voidaan käyttää saapumisilmoitusta.

Postilain 18 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajalla on oikeus poiketa säädetystä keräily- ja jakelutiheydestä, kun kyseessä on vaikeakulkuisella saaristo- tai erämaa-alueella sijaitseva talous, joka ei sijaitse ympärivuotisesti liikennöitävän tien varrella mukaan lukien maantielauttojen ja vähintään viitenä päivänä viikossa kulkevien yhteysalusten avulla liikennöitävät reitit. Postilain 18 §:n 3 momentin mukaan yleispalvelun tarjoajan on ilmoitettava postipaketista postin saajalle viivytyksettä. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kolmantena päivänä lähetyksen saapumisesta, jos postin saaja on puhelimitse, sähköpostitse tai muutoin tavoitettavissa.

Postilain 20 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa tämän palveluja asiakkaille, on toiminnassaan:

- 1) annettava palvelua suomen ja ruotsin kielellä noudattaen, mitä kielilaissa säädetään; ja
- 2) annettava palvelua saamen kielellä noudattaen, mitä saamen kielilaissa säädetään.

Postilain säännöksiä ei sovelleta postilain 1 §:n 4 momentin mukaan kansainväliseen postiliikenteeseen siltä osin kuin Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta johtuu muuta.

5. YLEISPALVELUN TARJOAJAN HINNOITTELU JA KUSTANNUSLASKENTA

Postilain 26 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on hinnoiteltava yleispalveluun kuuluvat postipalvelut siten, että hinnat:

- 1) ovat kohtuulliset;
- 2) ovat sellaiset, että palvelut ovat kaikkien käyttäjien saatavilla heidän asuinpaikastaan riippumatta;
- 3) ovat kustannussuuntautuneet;
- 4) kannustavat tehokkaaseen yleispalvelun tarjontaan; ja
- 5) noudattavat avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita.

Hinnoittelun muutoksista on tiedotettava vähintään kuukautta ennen muutoksen tapahtumista.

Postilain 27 §:n 3 momentin mukaan, jos yleispalvelun tarjoaja tekee yleispalveluun kuuluvista tuotteista tai palveluista yksittäisiä hintasopimuksia, niiden ehtojen ja niihin perustuvien hintojen tulee olla kustannussuuntautuneita ja noudattaa avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita.

Postilain 28 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on käytettävä kustannuslaskentajärjestelmää, jonka avulla kerättävistä tiedoista selviää eri

palvelujen hintojen kohtuullisuus ja suhde kustannuksiin. Yleispalvelun tarjoaja saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. Yleispalvelun tarjoajan on laadittava kustannuslaskentajärjestelmästä Viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja se, miten kustannukset kohdennetaan.

Kustannusten kohdentamisesta kustannuslaskentajärjestelmässä säädetään tarkemmin postilain 29 §:ssä ja kustannuslaskentajärjestelmien valvonnasta postilain 30 §:ssä. Tarkempia säännöksiä kustannusten kohdentamisesta postilain 29 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukaisesti annetaan valtioneuvoston asetuksella. Viestintävirasto on antanut määräykset kustannuslaskentajärjestelmistä ja järjestelmien kuvauksista (62/2011 M) sekä postin yleispalvelun tarjoajien kustannuslaskentajärjestelmien tarkastuksista (63/2011 M).

Postilain säännöksiä ei sovelleta postilain 1 §:n 4 momentin mukaan kansainväliseen postiliikenteeseen siltä osin kuin Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta johtuu muuta.

6. YLEISPALVELUYRITYKSEN NIMEÄMISEN VÄLTÄMÄTTÖMYTTÄ JA YLEISPALVELUYRITYKSEN VALINTAA KOSKEVAN ARVIOINNIN LOPPUTULOS

Yleispalveluyrityksen nimeämisen välttämättömyyttä koskevan arvioinnin lopputuloksena Viestintävirasto katsoo, että tämän päätöksen kohdassa 2 tarkoitetuille alueille on välttämätöntä nimetä yleispalveluyritys yleispalveluun kuuluvien kotimaasta lähetettävien enintään 10 kilon painoisten postipakettien postipalvelun tarjonnan takaamiseksi.

Postilain 23 §:n 1 momentin mukaan yleispalveluvelvollisuus voidaan asettaa ainoastaan postiyritykselle. Postilain 2 §:n 7-kohdan mukaan postiyrityksellä tarkoitetaan postilain 3 §:n mukaisen toimiluvan haltijaa eli toimijaa, jolla on toimilupa kirjelähetyksiä koskevaan postitoimintaan. Itella Posti Oy on tällä hetkellä ainoa Suomessa toimiva postilain 2 §:n 7-kohdassa tarkoitettu postiyritys, joka tarjoaa kotimaasta lähetettävien enintään 10 kilon painoisten postipakettien postipalvelua päätöksen kohdassa 2 tarkoitetuilla alueilla, joten vertailua eri postiyritysten välillä ei suoritettu.

Yleispalveluyrityksen nimeämistarpeen arviointi ja yleispalveluyrityksen valinta on näiden alueiden osalta esitetty kokonaisuudessaan päätöksen liitteenä 1 olevassa perustelumuistiossa.

7. PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Tämä päätös perustuu Viestintäviraston selvitykseen "Yleispalveluyritysten nimeäminen postipalveluiden tarjontaan", dnro 1643/9210/2011, joka on tämän päätöksen liitteenä 1.

Itella Posti Oy:llä on riittävät taloudelliset voimavarat yleispalvelun tarjontaan päätöksen kohteena olevilla alueilla. Itella Posti Oy:llä on toimipisteverkosto, joka kattaa jokaisen päätöksen kohteena olevan kunnan ja Itella Posti Oy tarjoaa yleispalvelun määritelmän mukaista kotimaasta lähetettävien enintään 10 kilon painoisten postipakettien postipalvelua päätöksen kohteena olevilla alueilla.

Postilain 23 §:n 1 momentin mukaan yleispalveluvelvollisuus voidaan asettaa ainoastaan postiyritykselle. Postilain 2 §:n 7-kohdan mukaan

postiyrityksellä tarkoitetaan postilain 3 §:n mukaisen toimiluvan haltijaa eli toimijaa, jolla on toimilupa kirjelmäheteyksiä koskevaan postitoimintaan. Itella Posti Oy on tällä hetkellä ainoa Suomessa toimiva postilain 2 §:n 7-kohdassa tarkoitettu postiyritys.

Muilta osin päätöksen perusteet on esitetty kokonaisuudessaan tämän päätöksen liitteenä 1 olevassa perustelumuiustiossa.

8. VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS

Viestintävirasto nimeää Itella Posti Oy:n yleispalveluun kuuluvien koti-maasta lähetettävien enintään 10 kilon painoisten postipakettien posti-palvelun tarjontaan velvolliseksi yleispalveluyritykseksi päätöksen koh-dassa 2 tarkoitetuille alueille.

Itella Posti Oy:n on edellä mainitulla alueella noudatettava postilain 3 ja 5 luvuista ilmeneviä yleispalveluyrityksen velvoitteita.

9. LAINKOHDAT, JOIHIN PÄÄTÖS PERUSTUU

Postilain 1–3 §, 14–18 §, 20 §, 22–24 §, 26–30 §, 80 §.

10. PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa tiedoksiannosta lukien 31.12.2021 saakka, jollei Viestintävirasto muuta päätöstä postilain 25 §:n edellyttämällä tavalla päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuneiden merkityksellisten muutosten johdosta.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusvi-ranomainen toisin määrää.

11. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeu-teen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Valitussoi-tus on päätöksen liitteenä.

12. PÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT TIEDUSTELUT

Lisätietoja päätöksestä antavat lakimies Hanna Heiskanen (puh. 09 6966 787), viestintämarkkina-asiantuntija Jukka-Pekka Juutinen (puh. 09 6966 433) ja kehityspäällikkö Harri Rasilainen (puh. 09 6966 784). Säh-köpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ficora.fi.

Pääjohtaja

Asta Sihvonen-Punkka

Johtaja

Johanna Juusela

LIITTEET

1. Perustelumuistio yleispalveluyritysten nimeämisestä postipalveluiden tarjontaan 1643/9210/2011
2. Valitusosoitus